

ŚWIĘTA KONGREGACJA OBRZĘDÓW

"TRES ADHINC ANNOS"

**Druga Instrukcja o należytych wykonywaniu
Konstytucji O Liturgii Świętej 1967 r.**

DIAKONIA
LITURGICZNA
DIECEZJI RADOMSKIEJ

Trzy lata temu Święta Kongregacja Obrzędów w Instrukcji "Inter Ocumenici", wydanej dnia 26 września 1964 r. ogłosiła szereg zmian, które miały być wprowadzone do świętych obrzędów i weszły w życie dnia 7 marca 1965 roku jako pierwszy etap ogólnej odnowy liturgii przewidzianej przez Konstytucję Soborową.

Z wielu sprawozdań biskupów wynika dość jasno, że zaczęło się już zbierać obfite owoce tego zarządzenia. Dowiadujemy się z nich, że uczestnictwo wiernych w liturgii św., zwłaszcza w Najśw. Ofierze Mszalnej, wszędzie się zwiększyło i stało się bardziej świadome i czynne.

Aby uczestnictwo to jeszcze bardziej zwiększyć oraz osiągnąć jeszcze pełniejszą przejrzystość i zrozumienie samych obrzędów, a zwłaszcza Mszy św., ci sami biskupi zaproponowali niektóre zmiany, które zostały najpierw przedstawione "Radzie do wykonania Konstytucji o świętej Liturgii", a następnie dokładnie zbadane i rozważone przez wspomnianą Radę oraz Świętą Kongregację Obrzędów.

Chociaż nie można uwzględnić wszystkich propozycji, przynajmniej na razie, uznano jednak za możliwe wprowadzić natychmiast w życie niektóre z nich, zalecane względami duszpasterskimi i jak się wydaje, nie sprzeciwiające się przyszłemu ostatecznemu odnowieniu Liturgii, ponieważ uważa się je za pożyteczne dla stopniowego wprowadzenia odnowy liturgicznej, a mogą być wprowadzone drogą przepisów rubrycystycznych przy zachowaniu aktualnych ksiąg liturgicznych.

Przy tej sposobności należy wszystkim przypomnieć podstawową zasadę dyscypliny kościelnej potwierdzoną uroczystie również przez Konstytucję o świętej Liturgii, a mianowicie: "Zarządzanie świętą Liturgią należy wyłącznie do władzy kościelnej... Dlatego nikomu innemu, choćby był kapłanem, nie wolno na własną rękę niczego w liturgii dodawać, ujmować lub zmieniać" (Konst. o św. Liturgii, art. 22 § 1,3).

A zatem ordynariusze miejscowi, jak też zakonni, niech pamiętają o poważnym swoim obowiązku wobec Pana i niech pilnie czuwają, aby to prawo tak ważne w instytucjach i w życiu Kościoła było jak najściślej przestrzegane. Ale i wszyscy kapłani oraz wszyscy wierni niech zechcą dostosować się ochętnie do tej koniecznie obowiązującej normy.

Tego bowiem wymaga zarówno zbudowanie i dobro poszczególnych osób, jak i harmonijne współdziałanie w Panu oraz dawanie sobie wzajemnie dobrego przykładu wśród wiernych tej samej wspólnoty miejscowej, a wreszcie wymaga tego poważny obowiązek ciążyący na poszczególnych wspólnotach, by przyczyniać się do dobra Kościoła rozszerzonego na całym świecie, zwłaszcza w dzisiejszych warunkach, w których cokolwiek dobrego lub złego zdarzy się we wspólnotach miejscowych, natychmiast odbija się na całej rodzinie Bożej.

Wszyscy zatem niech mają na uwadze napomnienie apostoła: "Bóg bowiem nie jest Bogiem zamieszania lecz pokoju" (1 Kor 14, 33). Aby zaś odnowa liturgiczna postępowała bardziej systematycznie i stopniowo, zarządza się następujące przystosowania obrzędów i zmiany:

I. WYBÓR FORMULARZY MSZALNYCH

1. Poza okresem Wielkiego Postu, w dniach 3 klasy, można odprawiać albo Mszę zgodną z oficjum dnia, albo Mszę odpowiadającą wspomnieniu dokonaniem w Laudes. W tej Mszy można użyć (koloru oficjum dnia, zgodnie z n. 323 Kodeksu rubryk.

2. Jeżeli Konferencja Biskupów danego kraju zezwoliła na wprowadzenie lekcjonarza na dni powszednie w Mszach odprawianych z ludem, można go używać także w Mszach odprawianych bez udziału ludu, w takim wypadku dozwolone jest czytanie lekcji w języku narodowym.

Tego rodzaju lekcjonarza na dni powszednie używa się w niektóre dni 2 klasy, wymienione w samym lekcjonarzu oraz we wszystkich Mszach 3 i 4 klasy, bądź z okresu kościelnego, bądź o Świętych, bądź wotywach, które nie mają lekcji ściśle własnych tj. takich, które zawierają wspomnienie czczonej tajemnicy lub osoby.

3. W dniach powszednich w ciągu roku, kiedy bierze się tekst Mszy z poprzedniej niedzieli, zamiast modlitw z niedzieli można użyć albo jednej z modlitw w różnych potrzebach, zawartych w mszale, albo modlitw jednej z Mszy wotywnych zawartych w mszale.

II. MODLITWY WE MSZY ŚW.

4. We Mszy św. należy odmawiać jedną modlitwę. Dodaje się jednak do niej drugą modlitwę z jednym zakończeniem stosownie do rubryk:

a) modlitwę obrzędową (Kodeks rubryk n. 447);

- modlitwę z napotykalającą na przeszkodę Mszy wotywniej z okazji profesji zakonników lub zakonnice (specjalna rubryka mszału);
- modlitwę z napotykalającą na przeszkodę Mszy wotywniej za nowożeńców "Pro sponsis" - (K.R. n. 380);

b) modlitwę ze Mszy wotywniej dziękczynnej (K.R. n. 382 oraz specjalna rubryka mszału);

- modlitwę w rocznicę Papieża i Biskupa (K.R. nn. 444 - 450);
- modlitwę w rocznicę własnych święceń kapłańskich (K.R. nn. 451 - 452).

5. Jeżeli należałoby dodać kilka modlitw z jednym zakończeniem w tej samej Mszy, dodaje się tylko jedną, bardziej odpowiednią dla obchodzonej uroczystości.

6. Zamiast modlitwy nakazanej (imperata) biskup może dołączyć do modlitw wiernych (or. fidelium) jedną czy drugą intencję w szczególnych potrzebach.

Podobnie dekretem Konferencji Episkopatu można włączyć w modlitwę wiernych wezwania za rządzących państwem, które w różnych krajach, w różnej formie bywają zarządzane, oraz specjalne intencje w potrzebach dotyczących całego narodu lub kraju.

III NIEKTÓRE ZMIANY WE MSZY ŚW.

7. Celebrans przyklęka tylko:

- a) gdy przystępuje do ołtarza lub od niego odchodzi, jeżeli jest tabernakulum z Najśw. Sakramentem,
- b) po podniesieniu Hostii i po podniesieniu kielicha,
- c) na końcu Kanonu po doksologii,
- d) przed Komunią, zanim powie "Panem calestem accipiam",
- e) po złożeniu do tabernakulum komunikantów, które zostałyby po zakończeniu Komunii wiernych.

Inne przyklęknięcia opuszcza się.

8. Celebrans całuje ołtarz tylko na początku Mszy, gdy odmawia modlitwę "Oramus te Domine", albo gdy przystępuje do ołtarza, jeśli opuszcza modlitwy u stopni ołtarza, oraz na końcu Mszy zanim pobłogosławi i odeśle lud.

Inne pocałunki opuszcza się.

9. Na ofiarowanie, po ofiarowaniu chleba i wina, celebrans składa na korporale patenę z hostią i kielich nie robiąc znaku krzyża pateną i kielichem.

Patena z hostią na niej leżącą pozostaje na korporale tak przed jak i po konsekracji.

10. W Mszach z udziałem ludu, także nie koncelebrowanych, wolno celebransowi odmawiać Kanon głośno, jeśli to jest wskazane.

W Mszach zaś śpiewanych wolno mu śpiewać te części Kanonu, które można śpiewać w Mszach koncelebrowanych.

11. W Kanonie celebrans:

- a) rozpoczyna "Te igitur" wyprostowany i z rozłożonymi rękoma;
- b) robi nad darami ofiarnymi jedyny znak krzyża na słowa "benedicas + hac dona, hac munera, hac sancta sacrificia illibata", w modlitwie "Te igitur". Inne znaki krzyża nad darami ofiarnymi opuszcza się.

12. Po konsekracji celebrans może nie łączyć palców wielkiego i wskazującego, jeżeli do palców przyłgnie jakaś cząsteczka Hostii, należy palce otrzeć nad pateną.

13. Obrzęd Komunii św. kapłana i wiernych będzie następujący: Po odmówieniu "Panem calestem accipiam" celebrans bierze Hostię i stojąc zwrócony do ludu podnosi ją mówiąc: "Oto Baranek Boży..." a następnie dodaje razem z wiernymi trzykrotnie: "Panie, nie jestem godzien..." Następnie przyjmuje sam Komunię św. opuszczając znak krzyża Hostią i Kielichem i zaraz rozdaje Komunię wiernym w zwykły sposób.

14. Wierni, którzy przystąpili do Komunii św. w Wielki Czwartek w czasie Mszy św. z poświęceniem Olejów św. mogą powtórnie przystąpić do Komunii św. podczas wieczornej Mszy św. tego dnia.

15. We Mszy św. z udziałem ludu można przed modlitwą po Komunii św. (postcommunio), jeśli byłaby to wskazane, zachować przez pewien czas święte milczenie, albo zaśpiewać lub odmówić psalm lub pieśń pochwalną, np. Ps 33 "Benedicam Domino", Ps 150 "Laudate Dominum in sanctuario eius", kantyki "Benedicite", "Benedictus".

16. Na końcu błogosławi się lud bezpośrednio przed odesłaniem. Byłoby chwalebny, aby kapłan odchodząc od ołtarza odmawiał po cichu modlitwę "Plaoat".

Także we Mszach za zmarłych udziela się błogosławieństwa i odsyła się lud zwykłą formułą: "Ite Missa est". Chyba, że bezpośrednio następuje absolucja (przy katafalku), w takim wypadku po wypowiedzeniu słów: "Benedicamus Domino" i opuszczeniu błogosławieństwa przystępu je się do absolucji.

IV. NIEKTÓRE WYPADKI SZCZEGÓLNE

17. We Mszy "Za nowożeńców" modlitw "Propitiare" oraz "Deus qui potestate" nie odmawia się między modlitwą Pańską i jej symbolizmem, lecz po połamaniu Hostii i zmieszaniu postaci, bezpośrednio przed "Agnus Dei".

Jeżeli zaś odprawia się przy ołtarzu zwróconym do ludu, celebrans po zmieszaniu postaci, jeżeli uzna to za wskazane, przyklękawszy, podchodzi do nowożeńców i odmawia wymienione modlitwy. Po ich ukończeniu wraca do ołtarza i odprawia Mszę św. jak zwykle.

18. Msza kapłana tracącego wzrok lub chorego, który na mocy indultu odprawia Mszę św. wotywną, może być odprawiana następująco:

- a) Kapłan powinien odmawiać modlitwy i prefację ze Mszy wotywniej,
- b) inny kapłan, albo diakon, albo lektor lub ministrant winien odczytać lekcję ze Mszy św. dnia albo z lekcjonarza na dni powszednie. Jeżeli jest obecny lektor lub ministrant zezwala mu się na odczytanie również Ewangelii, z opuszczeniem jednak "Munda cor meum", "Iube Domine benedicere" oraz "Dominus sit in corde meo". Celebrans zaś mówi przed Ewangelią: "Dominus vobiscum", a na końcu całuje księgę.
- c) Zespół śpiewaków albo lud, albo nawet sam lektor może odczytać antyfony na wejście, na ofiarowanie i na Komunię św. oraz śpiewy międzylekcyjne.

V. NIEKTÓRE ZMIANY W BREWIARZU

19. W dni 1 i 2 klasy, które mają Jutrznę o trzech Nokturnach - dopóki nie nastąpi odnowa brewiarza - można odmawiać tylko jeden Nokturn z trzema psalmami i trzema lekcjami. Zgodnie z rubrykami hymn "Te Deum" odmawia się po trzeciej lekcji. W Wielki Czwartek, W. Piątek i W. Sobotę należy zachować odpowiednie rubryki Brewiarza Rzymskiego.

20. Przy indywidualnym odmawianiu brewiarza opuszcza się absolucję i błogosławieństwa przed lekcjami oraz zakończenie "Tu autem" na ich końcu.

21. Gdy Laudes i Nieszpory odmawia się z ludem, zamiast Capitulum można odczytać wyjątek z Pisma św. czerpiąc tekst np. z Jutrzni, albo ze Mszy dnia, albo z lekcjonarza na dni powszednie i jeśli to będzie wskazane dodać krótką homilię.

Jeżeli bezpośrednio nie następuje Msza, to przed modlitwą (oratio) można odmówić także modlitwę wiernych (or. fidelium).

Ilekcioć włącza się te elementy można odmówić tylko trzy psalmy w następujący sposób: w Laudes bierze się jeden z trzech psalmów pierwszych, kanty i ostatni psalm, w Nieszporach natomiast można wybrać trzy spośród pięciu psalmów.

22. Gdy Kompletę odmawia się z udziałem ludu, zawsze można używać psalmów z niedzieli.

VI. NIEKTÓRE ZMIANY W LITURGII ZA ZMARŁYCH

23. W oficjach i Mszach za zmarłych można używać koloru fioletowego. Jednak do Konferencji Biskupów należy ustalenie także innego koloru liturgicznego, który odpowiadałby mentalności danego narodu, nie obrażałby uczuć ludzkiego bólu, a zarazem okazywałby chrześcijańską nadzieję oświeconą przez Misterium Paschalne.

24. Podczas absolucji przy katafalku lub przy grobie responsorium: "Libera me Domine" można zastąpić innymi wziętymi z Jutrznii za zmarłych, a mianowicie: "Credo quod Redemptor meus vivit, Qui Lazarum resuscitasti; Memento mei; Libera me, Domine de viis interni".

VII. SZATY LITURGICZNE

25. Manipularza można nigdy nie używać.

26. Pokropienie wodą święconą przed Mszą niedzielną, poświęcenie i nałożenie popiołu na początku W. Postu oraz absolucje przy katafalku można odprawiać w ornacie.

27. Wszyscy koncelebrujący mają przywdziać szaty liturgiczne, które obowiązują przy indywidualnym odprawianiu Mszy św. (Ritus servandus in concelebratione Missae, n. 12).

Gdy jednak zachodzi ważna przyczyna np. gdy jest większa liczba koncelebrujących i brakuje szat, koncelebrujący, wyjąwszy zawsze głównego celebransa, mogą nie używać ornatu, zawsze jednak mają włożyć albę i stułę.

VIII. UŻYWANIE JĘZYKA NARODOWEGO

28. Zachowując normy zawarte w art. 36 § 3 i 4 Konstytucji o Św. Liturgii, Konferencja Episkopatu może pozwolić na używanie języka narodowego w czynnościach liturgicznych odprawianych z ludem także:

- a) w Kanonie Mszy św.
- b) w całym obrzędzie święceń
- c) w lekcjach brewiarza, nawet przy odmawianiu chórowym.

Ojciec Święty Paweł VI, po zreferowaniu sprawy przez niżej podpisanego Kardynała Arkadiusza Marię LARRAONA, Prefekta Świętej Kongregacji Obrzędów, na audiencji udzielonej mu dnia 13 kwietnia, zatwierdził niniejszą Instrukcję w całości i we wszystkich szczegółach swoją powagą, i polecił ją głosić, aby wszyscy do których się ona odnosi starannie jej przestrzegali od dnia 29 czerwca 1967 r.

W Rzymie, dnia 4 maja 1967 roku, w święto Wniebowstąpienia Pana Naszego Jezusa Chrystusa.

Jakub Kard. Lercaro,
Arcybiskup Boloński,
Przewodniczący Rady do wykonania Konstytucji o Św. Liturgii

Arkadiusz M. Kard. Larraona,
Prefekt Św. Kongregacji Obrzędów

Ferdynand Antonelli,
Arcybiskup tyt. Idiori, Sekretarz